FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesfehérvár XXV. év. 222. Kedd 1918. okt. 1

Előfizetési helyben: vidéken:
1 Hóra 2 K | 1 hóra 2·50 K
1 évre 24 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

A „nagytudásu"-ak

„Quo usque tandem" cimmel a „Reggel"-ben Prohászka püspök üdvözlésével kapcsolatosan hosszu levél jelent meg egy „Anonymus" név mögé bujó urtol „több nagytudásu barátja" nevében is. A nagytudásu barátoknak mindenekelőtt azt ajánljuk: jobban válogassák meg a barátjukat s ne irassanak cikket olyan urral, aki nemcsak hogy nem nagy tudásu, hanem egyuttal rosszhiszemü meghamisitója Prohászka cikkének s a vármegye határozatának is. Anonymus ur azt irja, hogy ha levetközteti a szóvirágok nagymesterének (ez Prohászka!) cikkét, ott nem talál mást, mint ezt a kivánalmat: az országban levő zsidók vagy keresztelkedjenek ki, vagy pusztuljanak innen, mert itt másnak mint keresztény vallásu embernek nincs keresni valója. Hogy mily szemérmetlen meghamisitása ez Prohászka cikkének, utalunk arra a három pontra, amelyben Prohászka gyönyörüen összefoglalta cikke s egész programmja lényegét: 1. meg akarjuk akadályozni a keresztény intelligencia letörését, 2. Magyarország elzsidósodását, 3. rá akarjuk segiteni a jóhiszemü zsidóságot a magyar sággal való egybeolvadásra. (Ez utóbbinál van szó a zsidóság kivánatos kikeresztelkedéséről, hogy necsak nyelvben, hanem erkölcsben is „magyar" lennie. Prohászka ezt a pedig az egész magyar nemzet azt akarja — értse meg Anonymus ur! — hogy 1. intelligenciánkban az orvosok ne 80, az ügyvédek ne 75, a vasutasok, ujságirók stb. ne 60 százalékban foglalják le az intelligens pályákat, hanem a számarányuknak megfelelő öt százalékban! Azt akarja, hogy 2. ne özönüljön be ide a kazár had Galicia és Románia felől állandóan, hogy itt minden évtizedben megduplázódjék a zsidóság száma, mert akkor ötven év mulva Magyarország teljesen elzsidósodik s ez ellen a magyar nemzet energikusan tiltakozik! Azt akarja Prohászka, hogy a zsidóság 3. lehetőleg asszimilálódjék hozzánk, vegye fel necsak nyelvünket, hanem erkölcseinket is s ha a „teljes beolvadás álláspontján áll, a a vallásunkat is, mert két külön világnézet az övéké és a mienk." Ezt a három pontot kicsit nagyobb tudásu emberek se tudják megingatni, mint Anonymus ur, épen azért ne is erölködjék, mert nevetségessé teszi magát. A vármegye iratából pedig a kultura mellől ne sikkassza el a „keresztény" jelzőt, mert az itt most nagyon lényeges. A papságot pedig ne küldje oda, ahol „golyó sivit és gránát robban", mert ezzel a törvény nemtudásáról s a papi hivatás nemismeréséről tesz ujabb tanuságot. Mi nem küldjük a frontra a rabbikat, hanem az — anonymusokat. Ilyen cikkek irása helyett sokkal jobb szolgálatot tehetnek még a frónnel is. Ekkor legalább kijön az az öt százalék, amelyről cikke végén oly határozottan állitja, hogy kün van a fronton. Ha olyan nagyon emlegeti ezt az öt százalékos számarányt, kivánatos volna, ha a haditermény-nél, bankokban és irodákban is megelégednének ezzel az öt százalékkal. Summa summárum okosabb cikket kérünk, mert hasonlókat nem vehetünk figyelembe, nem reflektálhatunk rájuk. az ő fajiságukról szóló s egyéb ál-igazságain rég en tul vagyunk. A keresztény közvéleménynek nagyon „fiatalok ma már az ilyen anonymusok talán okoskodásaikkal egyetem ben.

A 69-es napok.

Az ötödik éve duló véres förgeteg egyik legnagyszerübb alakja a magyar baka. A hősök sorsát, az unfelülmulhatóan legyőzhetetlen magyar baka, aki végig harcolta a világ minden csatatérét s nagyszerű nevét vérrel irta a világtörténelem lapjaira.

Aki a magyar bakát ismeri, aki közöttük élt, aki látta őt vigadni, látta a veszélyben mindig ragyogó kedélyét, vagy aki látta szomoruan és szenvedőn, az szereti, az becsüli a magyar katonát.

Emberek, akik jámborak voltak és most embereket ölnek, de a lelkük még sem durvult el, hanem érző marad, emberek, akik megtudtak tanulni mindent, amit a háboru pokoli gépezetének kezeléséhez szükséges emberek, akik megszokták az égbenyuló havasok kegyetlen csucsait s akik a harangbugásos, bogárhátu hüvös falak csendjéből elvetődtek a világ idegen és vad tájaira . . . Ilyenek de sok mindent tudnék róluk elmesélni, elmondani. Hiszen kint a haretéren figyelem, lesem minden eseleked ket és magadásukat s hányszor kellett a legnagyobb veszélyben is mosolyogni boho mondásaikra.

A magyar baka sok áldozatot hozott. A háboru előtt mostoha gyereke volt e hazának s most e mostoha gyerek ragyogtatja bátorságát s örül, hogy áldozatot hozhat ezért a vérrel mindig bőven áztatott szent föld ért.

Fejérmegye és Székesfehérvár fiai, a mi jó Hindenburg-bakáink sok sok fénnyel aranyozták be a fehér zászlót. Tüzön, vizen át diecsőséggel harcoltak s mert a diecsőséget vérrel kell megfizetni, sok sok drága vér folyt ki szivükből. És akik meghaltak sok árvát és szomoru özvegyeket hagytak hátra. És ezek az árvák és özvegyek szegények, nagyon szegények, mert akijüket elveszitették, az a legtöbb esetben nemcsak apa vagy férj, de családját két keze munkájával fentartó dolgos ember is volt. Ezt a háboru elrabolta tőlük s mi meg segitséget kérünk a ezt munkra, hogy minél több fájdalmat tudjunk enyhiteni.

Az okt. 5-én este a városi szinházban kitünő műsorral lesz az előadás. Serák Márta az operaház művésznője, Serák Alice a vigszinház művésznője, Pusztai Sándor az operaház művésze, Pusztai Irén zongoraművész és Kiss Ferenc ezredünk tart. hadnagya, a nemzeti szinház művésze szerepel a programmon. Nem sokat kell mondanunk e nevekhez. Müértő közönségünk ismeri őket s tudja, mily gyönyörü és művészi estre van kilátása.

Az október 6-i matiné műsora is elsőrangu lesz s általában az összes ünnepélyek mind magas nivón állanak.

HÍREK.

— Athelyezés. Schaller Flóris vármegyénk volt tanfelügyelője áthelyeztetett Veszprém vármegyébe az ottani tanfelügyelőség hoz másod tanfelügyelővé. Eredetileg Zomborba volt áthelyezve, de ezen állást Schaller nem fogadta el s igy most Veszprémbe kerül, hol szép feladat vár rá.

— Előléptetés a postán. A kereskedelmi minister Gyurkovits József helybeli postatisztet posta főtisztté nevezte ki.

— Szini ünnepély a szomszédban. A szomszédos Igarmér városában fényes ünnepély volt vasárnap, e hó 29-én, hol szinházulatunk jelenleg működik. Az ottani szinpártoló Egyesület ekkor tartotta fennállásának 10. évfordulóját, mely alkalommal elkészitette az egyesület elnökének, dr. *Ovary* Ferencnek — e minden szép és jó ügy lelkes előharcosának — márványból faragott mellszobrát, melyet ekkor leplezték le diszközgyülés keretében. A szobrot a szinház előcsarnokában állitották fel a következő ünnepi részletek között: Alelnök megnyitja a diszközgyülést. — Küldöttség választása, elnöknek a közgyülésre meghivása. — Komjáthy László dr. polgármester üdvözlő beszéde. — Dr. Réthy Ede honvéd törzsorvos ünnepi beszéde; — a szobor leleplezése, átadása s átvétele. — Üdvözlések, közte a székesfehérvári szinpártoló egyesület szép átirata és Fodor Oszkár szinigazgató remek beszéde. — A veszprémi dalegyesület éneke. — A matiné műsora: Vértessy Gyula saját szerzeményü versét szavalja. — Paulay Erzsi szinmüvésznő előadása. — Szávay Gyula szabadelőadása. — A veszprémi dalegyesület éneke. — Elnöki zárszó.

— **A Fejérmegyei Talajmivelő Társaság** szervező bizottsága október 4-én, pénteken d. e. fél 10 órakor a Fejérmegyei Takarékpénztár tanácstermében dr. Matta Árpád orsz. gyül. képviselő elnöklése mellett ülést tart, amelyen a Kelemen Béla lapszerkesztő által befejezett szervezési munka eredményeit fogja felülvizsgálni és azoknak alapján az alalásra vonatkozó javaslatát elkésziteni.

— **A villanyinség veszélyezteti a közbiztonságot.** Komoly figyelemre és megszivlelésre méltó előterjesztést tett ma dr. Zavaros Aladár tb. főkapitány Ságy Lajos rendőrfőkapitánynak a gyakori villanyzavar, illetve ezzel kapcsolatban a közbiztonságra veszélyes éjszakai sötétség megszüntetése tárgyában. A beadvány igy szól: „Folyó hó 27 én este és éjjel — köztudomás szerint — a helybeli villanygyár áramot szolgáltatni nem tudott, minek következtében az egész városra sötétség borult, amit fokozott a zivataros időjárás is, úgy, hogy a közrendet és közbiztonságot a lehető legnagyobb veszély fenyegette. Nehogy a közelgő őszi és téli estéken és éjszakákon ilyen vagy ehhez hasonló esetek előfordulhassanak, tisztelettel javaslom, hogy a helybeli légszeszgyár hálózatába az utcakereszteződéseknél lámpákat kapcsoltassan be a legkisebb és legszükségesebb világosság biztositása céljából A gázlámpák felállitásának és a gáz fogyasztásának költségei — amennyiben a helybeli villanygyárat a villamos áram szolgáltatása körül bármi mulasztás terhelné, a most nevezett gyár terhére essenek. A felállitandó gázlámpák helyének megállapitásánál a rendőrség feltétlenül meghallgatandó lenne." Igaz ugyan, hogy a Phőbusnak

várossal kötött szerződése az utcai közvilágítás kizárólag a Phőbusnak van fenntartva, de nem a közsőtétités, már pedig a Phőbus az utóbbi időben inkább sötétit, mint világit, szerződésben biztositott jogáról tehát le kell mondania, mert szerződésben vállalt kötelezettségének nem tud eleget tenni. A rendőrség előterjesztése tehát sürgősen komoly mérlegelés tárgyává teendő.

— **Disznózsir helyett bükkmagolajat kapunk.** A zsirellátás mizériáit a közélelmezési miniszter most uj és eredeti módon igyekszik megoldani. Azt állitja tegnap kelt leiratában, hogy a bükkmagból készült olaj kitünő. Egy vaggon bükkmagból 20 métermázsa takarmány készül. Ez az olaj étkezési célokra kitünő étel zsirt ad s a disznózsirt pótolja. Egy vaggon bükkmag tehát elegendő arra, hogy 50 sertéssel kevesebbet hizlaljanak, vagy 3 vaggon tengerit megtakaritsanak s ezt emberi táplálkozásra, a gabona pótlására felhasználják. Ha tehát bükkmagból olajat készitünk, a bükkmagpogácsa elegendő 250.000 sertés hizlalására s egy millió métermázsa tengerit használhatunk fel emberi táplálkozásra. Ezért elrendeli a bükkmag gyüjtését, a bükkmagot az Állat és Takarmány RT. veszi át s dolgozza fel. Tessék tehát gyüjteni a bükkmakkot, annál hamarább kapunk disznózsir helyett bükkmagolajat. — Ime, a háboru mai keserves stádiumában nemcsak az *éhes* disznó álmodik makkal, hanem a közélelmezési miniszter ur is disznóálmokon ábrándozik.

— **Műtrágyakiosztás.** A Budapesti Levelező értesülése szerint a magyarországi műtrágyagyárak által előállitott 500 vaggon műtrágyát az őszi trágyázásra most osztja ki a földmivelésügyi miniszter a már lezárt előjegyzések alapján. Az ár a mult évihez képest 25 százalékkal emelkedett, vagyis egy kilogramm foszforsav ára 2 K 10 fillér, az eddigi 1 K 80 fillér helyett. A jövő tavaszra 400 vaggon műtrágyát biztositott a földmivelésügyi miniszter a mezőgazdaság számára és ebből nagyon is csekély mennyiségből való részesedésért novemberben kell majd a földmivelésügyi miniszteriumban előjegyzés végett jelentkezni.

— **Papirruhában temetik a katonákat.** A katonai hatóság az egész monarchiában kötelezővé tette, hogy jövendőben a katonai halottakat papirruhába öltöztetve adják át az enyészetnek. Állitólag szó van arról is, hogy a rendelkezést a polgári hatóságok is átveszik a polgári halottakra. Tekintettel a halálozások ijesztő mérvére, sok ruhaemüt lehetne az élők számára megmenteni a halottak papirruhája által. A halotti papirruha gyártása már nagyban folyik s ezek a halotti öltönyök a rendes ruhához hasonlitanak. Második József császár kétszáz esztendővel ezelőtt parancsolta meg, hogy a halottakat nem szabad ruhában és ékes koporsóban adni át a földnek, azt most megcsinálja a szükség, nyomoruság.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mind azoknak, kik feledhetetlen jó férjem illetve édesapánk elhunyta alkalmával koszoruk küldésével, a temetésen való megjelenésükkel vagy bármi más módon részvétüket kifejezték, hálás köszönetet mond *Stigler Ferencné és gyermekei.*

— **A Fejérmegyei Talajmivelő** Társaság szervezési munkálatai a közel napokban befejezést nyernek. Jövő év tavaszán és őszén eszközlendő bérszántásra eddig közel 10.000 holdat jelentettek be Fejérmegyéből. A bejelentések határideje szept. 30. Aki addig bejelentését be nem küldi a Gazdasági Egyesülethez, az a jövő évben a Talajmivelő Társaságtól nem fog gépet kapni, mert csak annyi gépet hozhat most be a társaság, amennyi a bejelentett területek megszántásához kell. A szervező bizottság a jövő héten tartja ülését és javaslatát a keddig beérkező szántási bejelentések alapján fogja elkésziteni. Érdeke tehát, minden gazdának, hogy bejelentését most már haladéktalanul küldje be a Gazdasági Egyesülethez.

— **Bojtorján hajszesz** nagyon bevált hajápoló, erősiti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Baromfi kolera elleni serum kapható: Szüts Róbert gyógyszertárában, Károly király-tér.

ÁRVERÉS.

Németh Alajos tulajdonos megbizásából a székesfehérvári 2262. sz. betétben A. I. 3. sor 1717/2. hrsz. alatti **Várkörut 37.** számu telket f. évi október hó 9-én d. u. 4 órakor Várkörut 43. sz. alatti irodámban önkéntes árverésen eladom.

Árverési feltételek d. u. 3—4 óra közt irodámban megtekinthetők.

Dr. Konc József,
ügyvéd.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesteri hivatalától.

Hirdetmény.

A 2400/1917 M. E., valamint a 4207/1915 M. E. rendelete alapján az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. minisztertek jóváhagyásával, a Zöldség és Gyümölcsforgalmi Intéző bizottság által a 98/1918. I b. sz. hirdetmény 7. bekezdésében foglaltak alapján az alul felsorolt terményekhez helyi árait 1918. okt. hó 1-től 1918. okt. hó 15-ig bezárólag a következőleg állapitom meg:

	Nagykereskedői ár, K. f.	Kicsinyben ár. K. f.
1. Kelkáposzta kg.	—·50	—·70
2. Fejeskáposzta kg.	—·40	—·60
3. Vöröskáposzta kg.	1·10	1·30
4. Sárgarépa sötét sárga levéllel kg.	—·50	—·70
„ halványszinü „ kg.	—·40	—·54
5. Petrezselyem kevés levéllel kg.	—·50	—·70
6. Pasztinák lecsavart levéllel kg.	—·50	—·70
7. Leveszöldség vegyesen, sárgarépa, petr. k. levéllel 1 kötegben 25 dg.	—·—	—·16
8. Cékla levél nélkül kg.	—·50	—·70
9. Kalaráb letisztitva csak a középső szivlevelekkel kg.	—·40	—·60
10. Zöldbab kg.	1·40	1·60
11. Vöröshagyma a) makó kg.	1·20	1·54
„ b) közönséges kg.	1·—	1·30
12. Foghagyma kg.	3·—	3·50
13. Gumós zeller kg.	—·50	—·70
14. Gomba csiperke 1 liter	—·—	1·40
15. Zöldpaprika válogatott nagy drb.	—·—	—·06
„ töltenni való drb.	—·03	—·04
„ hegyes, erős drb.	—·01	—·02
16. Paradicsom tkg.	—·24	—·40
17. Ugorka salátának való kg.	—·70	—·90
„ kovászos és sós berakáshoz kg.	—·80	1·—
„ ecetbe való, apró kg.	1·10	1·30
18. Főzőtök kg.	—·30	—·40
19. Csöves, gyenge tengeri drb.	—·8—14	—·12—20
20. Torma kg.	1·—	1·20
21. Őszi barack I. r. kg.	1·40	1·80
„ „ II. r. kg.	1·20	1·50
22. Szilva magbaváló kg.	1·30	1·50
23. Szőllő I. r. kg.	5·80	4·50
„ II. r. kg.	3·40	4·—
24. Alma nemes csemege fajták, hibátlan, válogatott I. oszt. nagyságu kézzel szedett példányok szakszerüen cso.	3·—	3·30
nemes csemege fajták egészséges, II. oszt. nagyságu kézzel szedett példányok. szakszerüen cso.	2·—	2·80
közönséges fajták, szokvány áru, kézzel szedett példányok. kg.	1·30	1·60
rázott, hevert	—·90	1·40
25. Körte nemes csemege fajták, hibátlan válogatott I. oszt. nagyságu, kézzel szedett példányok szakszerüen cso.	3·—	3·50
nemes csemege fajták, egészséges II. oszt. nagyságu kézzel szedett példány szakszerüen csomagolva kg.	2·—	2·50
közönséges fajtak szokvány áru kg.	1·20	1·50
26. Dió	4·40	5·20

Székesfehérvár, 1918. szeptember hó 30-án.

Kovács Á. Sándor,
tb. tanácsnok,
közellátási bizottsági elnök.

D. Saára Gyula,
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szóig 3 korona, azonfelül minden szóért 20 fillér fizetendő.

Eladó két darab egy éves süldő Szunyog utca 5.

Nagy szőllőtiprókád, egy nagy prés és csántérfák eladók. Bogyay nál, Vörösmarti-tér.

Tanuló és kézileányok felvétetnek Csipkóné női divattermében. Kossuth u. 4.

Megbizható munkásokat állandó munkára, esetleg havi fizetés mellett felvesz a Székesfehérvári Központi Szövetkezet igazgatója. Jelentkezni vasárnap d. e. 10—12 óráig a szövetkezet irodájában (Távirda-u. 6.) lehet.

Irni-olvasni tudó ügyes kisasszony felvétetik. Szüts Róbert gyógyszertárában.

Egy ügyes kisasszony, aki a kalapdiszitésben jártas felvételik. Knazovitzky divatáruházában.

Vállalati irodába hivatalnok jó irással felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Néhai dr. Máder Ferenc örököseinek megbizásából a székesfehérvári 52. számu tkvi betétben A. I, 1—2 sor 1741/1. és 1741/2. hrszám alatt felvett Kigyó-u. 9. számu lakházat és kertet **1918. évi október hó 6-án** d. e. 10 órakor irodámban (Szőgyény-ház I. emelet 3. ajtó) megtartandó önkéntes árverésen el fogom adni.

Érdeklődők irodánkban a hivatalos órák alatt előzetes értesitést nyerhetnek.

Dr. Kistelki Károly
ügyvéd.

Uránia-szinház

Hétfőn és kedden:
szept. 30-án és okt. 1-én:

Éj liliom

Főuri filmregény 4 felv.

Főszereplő:
CORWIN MÁRIA
— olasz táncosnő.

Remek pótműsor.

Előadás fél 7 és fél 9 órakor.

Apolló-szinház.

Hétfőn és kedden:
szept. 30-án és okt. 1-én:
HARRY PIEL mesterműve!

AZ ÖRDÖGSZIGET

Regényes dráma 4 felvonásban
A főszerepben Ellen Richter.

Kiegészitő műsor!!!
Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Legközelebb **„Rigoletto."** Verdi operája.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.